

1. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
2. Тимчук О. В. Оперативно-розшукова діяльність : підруч. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 480 с.
3. Гур'єв О. П. Оперативно-розшукова діяльність: теорія, практика, перспективи : монографія. Київ : Знання, 2017. 424 с.
4. Гусак О. В. Оперативно-розшукова діяльність : курс лекцій. Київ : Знання, 2020.

УДК 342.78:351.74

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/100-101

Катерина ЛАВРЕНТЬЄВА

курсант ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів
Національної поліції

Віталій ТЕЛІЙЧУК

професор кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник, доцент

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ НА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ

Воєнний стан, введений в Україні 24 лютого 2022 р., суттєво вплинув на всі сфери життя, включаючи національну безпеку. З одного боку, війна актуалізувала й загострила існуючі раніше загрози, а з іншого – стимулювала консолідацію суспільства та мобілізацію ресурсів для протидії агресору.

Запровадження воєнного стану є наслідком загрози або факту військової агресії з боку іншої держави, спрямованої на порушення національної безпеки. Цей правовий режим забезпечує або відновлює національну безпеку в умовах потенційної або реальної загрози збройної агресії [1].

Збройна агресія росії супроводжується руйнуванням інфраструктури, людськими жертвами та окупацією частини території України, що становить пряму й найсерйознішу загрозу національній безпеці. Кібератаки та інформаційні війни, котрі спрямовані на дестабілізацію українського суспільства та підрив довіри до влади, також істотно впливають на безпеку країни.

Разом із зовнішніми загрозами з'явилися і внутрішні загрози, які впливають на економічну, політичну та в цілому на національну безпеку. Економічна криза, спричинена війною, може призвести до зростання соціальної напруженості, безробіття та злочинності. Водночас політична дестабілізація та ризик розколу суспільства за політичними чи ідеологічними мотивами також зростають, так само як і ризик поширення дезінформації та пропаганди, що може призвести до радикалізації частини населення [2, с. 362].

Враховуючи викладене, можна запропонувати заходи щодо забезпечення національної безпеки Національною поліцією. До таких заходів належать: протидія збройній агресії та тероризму, забезпечення публічної безпеки та порядку під час воєнного стану, охорона важливих державних об'єктів та інфраструктури, проведення антитерористичних операцій та заходів з протидії диверсійно-розвідувальним групам, боротьба з незаконним обігом зброї, боєприпасів та вибухових речовин. Також до заходів можна віднести протидію організованій злочинності, яка на фоні ситуації може проходити непомітно. Це заходи щодо боротьби з наркоторгівлею, торгівлею людьми та контрабандою, розслідування економічних злочинів та корупції та запобігання і припинення діяльності організованих злочинних груп.

На сьогодні як зовнішні, так і внутрішні загрози у сукупності становлять актуальну проблему, яка вийшла за межі національних кордонів і перетворилася на одну з

найскладніших та найнебезпечніших серед таких, що постали перед світовою спільнотою. Протидія цим загрозам є діяльністю держави, спрямованою на напрацювання стратегії реакції суспільства на злочинність (загальносоціальний рівень) та профілактику злочинів, виявлення та запобігання (припинення) злочинним діям, реагування на вчинений злочин кримінально-правовими засобами (притягнення винних до кримінальної відповідальності) (спеціальний рівень). Серед суб'єктів Національної поліції оперативно-розшукову протидію збройній агресії, тероризму та організованій злочинності відповідно до функцій підрозділів поліції можуть здійснювати лише оперативні та слідчі підрозділи поліції. Слід погодитися з позицією О. Кириченка та В. Телійчука, що ці підрозділи виконують надзвичайно широкий спектр правоохоронних функцій, серед яких можна назвати такі: здійснення захисту прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, виявлення та запобігання злочинам; встановлення та викриття осіб, які готують або вчинили злочини; здійснення комплексу заходів щодо виявлення та документування осіб, які займаються злочинною діяльністю; протидія незаконному обігу вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин; виявлення та запобігання злочинам, вчиненим неповнолітніми; запобігання виникненню організованих злочинних угруповань, встановленню ними корумпованих зв'язків з державними службовцями та посадовими особами, втягненню їх у злочинну діяльність; протидія транснаціональній злочинності тощо [4].

Важливо зазначити, що заходи із забезпечення національної безпеки поліцією постійно вдосконалюються та адаптуються до мінливих умов. Ці зміни дозволяють працівникам поліції, зокрема оперативним та слідчим працівникам, більш ефективно виконувати свої завдання та забезпечувати національну безпеку України.

Отже, воєнний стан в Україні суттєво вплинув на національну безпеку країни. З'явилися як зовнішні, так і внутрішні загрози, які потребують комплексного та скоординованого підходу для їх нейтралізації. Заходи, які оперативні і слідчі підрозділи вживають для протидії цим загрозам, охоплюють протидію збройній агресії, тероризму, організованій злочинності, а також забезпечення публічної безпеки та порядку. Крім того, національна безпека України – це спільна відповідальність влади та суспільства. Лише спільними зусиллями можна подолати виклики та загрози, з якими стикається наша країна.

1. Загуменна Ю. О. Феномени режиму воєнного стану та стану національної безпеки. *Національна безпека України в умовах воєнного стану: виклики та реалії сьогодення* : міжкафедральний круглий стіл Харківського національного університету внутрішніх справ (м. Кам'янець-Подільський, 18 жовт. 2023 р.). Кам'янець-Подільський, 2023. С. 6. URL : <https://cutt.ly/yw1dAjyw>.

2. Резнікова О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища. Київ : НІСД, 2022. 532 с.

3. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

4. Телійчук В. Г., Приступа Д. В. Щодо питання протидії підрозділами кримінальної поліції розбоям. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4 (101). С. 271–276.